

Ti teser om klart språk

Michael 2021; 18: Supplement 26: 212–21.

På Universitetet i Oslo er klart språk, også kalt klarspråk, et innsatsområde med stor aktivitet ved Det juridiske fakultet og ved Institutt for lingvistiske og nordiske studier, hvor artikkelforfatteren er en sentral aktør. Begge fagmiljøer ønsker å vende seg mot sine medisinske kolleger med helsespråk som felles interesse.

Følgende tre sitater er klippet ut av eksamensoppgaver fra seinhøsten 2020. Det andre kullet med studenter i *Klart språk* hadde fått i oppgave å skrive en avisartikkel om «hvorfor klart språk er viktig i myndighetenes kommunikasjon under en pandemi».

«For at vi alle skal kunne ta riktige valg for å holde smitten nede, må informasjonen være tilgjengelig, forståelig og la seg omsette til handling. Hva som skal til for at publikum finner, forstår og kan nyttiggjøre seg informasjon, er forskjellig fra person til person, men også fra situasjon til situasjon hos den enkelte. Under en pandemi kan sykdom, stress, frykt og ensomhet gjøre at vi har mindre overskudd til å tolke vanskelig informasjon, og vi blir mer sårbare for maktmisbruk fra myndighetene.» (kandidat 4563)

«Hvis befolkningen ikke forstår forskriftene, det være seg lokale eller nasjonale, så er konsekvensene at samfunnet fortsetter som før. Beveger du deg, så beveger viruset seg.» (kandidat 4564)

«Både pressekonferanser og nettsidetekster må være pinlig nøyaktige. Myndighetene må snakke så [...] alle kan forstå det – både yngre, eldre og de som ikke er så sterke i norsk. Det skal ikke gå an å misforstå en eneste setning. Et eneste ord! Og hvordan skal innholdet disponeres? En godt disponert tekst er viktig for at leseren skal klare å følge teksten.» (kandidat 4565)

Det er ikke først og fremst språk i snever forstand de tre studentene skriver om. Innføringsemnet heter *Språk og retorikk i myndighetenes sakprosa*, og her legger vi vekt på å forstå språk og tekst i en demokratisk kontekst hvor makt, tillit og etterrettelighet er viktige nøkkelord.

På dette Norges første studieprogram i klart språk, som startet høsten 2019, finnes det andre emner hvor innsikten og ferdighetene i setningsbygning og ordvalg skal finslipes. Men hovedtyngden i programmet ligger på praktisk rettet og samfunnsinformert teori og kunnskap som vi tror vil være nyttig fra første dag i nesten enhver jobb, men selvsagt særlig i jobber hvor klarspråkarbeid inngår i arbeidsinstruksen. Slike jobber vil det etter all sannsynlighet finnes stadig flere av i årene framover. Hvem innen helsevesenet har ikke erfart det behovet den ene studenten forteller om, at det som kommuniseres – skriftlig, muntlig og visuelt – må «være tilgjengelig, forståelig og la seg omsette til handling»? Og hvor påtrengende ble ikke disse kommunikative utfordringene under pandemien?

Både ved det juridiske og det humanistiske fakultet er det skrevet en rekke masteroppgaver om klarspråk, noen av dem (1–3) med mange avleggere i andre arbeider. Et knippe av masteroppgavene har temaer fra helsevesenet (4–8). I april 2021 gikk Norges første disputas i klarspråk av stabelen (9), og en ny ph.d.-stipendiat er snart på plass ved Institutt for lingvistiske og nordiske studier. I nært samarbeid med Det juridiske fakultet er det de siste årene blant annet arrangert en omfattende seminarserie om juridisk språk, «Lovlig uklart» og en nordisk forskerkonferanse (10). Høsten 2019 startet det nevnte bachelorprogrammet *Klart språk*, igjen i nært samarbeid mellom de to fakultetene (11).

Et virtuost forbilde

I Norge har vi siden mars 2020 nesten daglig møtt en person som er virtuos på dette området. Lege, jurist, ph.d. og assisterende helsedirektør Espen Rostrup Nakstad inkarnerer alle ideer om hva et klart språk kan være. Tilsynelatende er han en naturbegavelse, men allerede kombinasjonen av medisinsk og juridisk kunnskap peker mot den etos som er en forutsetning for hans troverdighet som kommunikator. Leser vi videre i hans CV, finner vi mer: erfaring med ledelse, krisepanlegging og forskning. All denne lærdom står i hans tilfelle ikke i veien for, men underbygger, hans kommunikative kompetanse. Bør ikke da en klarspråkutdanning gå ut på å bli som Nakstad?

Imitatio – produktiv etterlikning – har vært viktig i vestlig retorikkopplæring gjennom et par årtusener, og et stykke på vei gjør vi klokt i å prøve å imitere Nakstad. Men det er ikke nok å herme. Virtuositet av Nakstads type fordrer lang trening og en god porsjon klokskap. Vi kan ikke gå på scenen og etterlikne en konsertfiolinist uten å ha trent lenge på instrumentet, ja, selv det er jo langt fra nok. Men vi kan alle øve opp vår musiske og musikalske kompetanse. Slik også med forbildet Nakstad. Hans kombina-

sjon av fasthet og innlevelse, faglighet og folkelighet, og – ja, faktisk hans musikalitet – kan inspirere. Men han lar seg ikke kopiere.

Inspirert av Nakstad, erfaringene etter halvannet år med studieprogrammet og mange års veiledning av retorikkstudenter med særlig interesse for klart språk, samt klarspråkrådgivning i det offentlige, vil jeg formulere noen teser med tanke på hva kompetanse i klart språk er for noe.

1. Klart språk er ikke enkelt

En vanlig misforståelse er at alt blir klarere av å bli forenklet. Men når vi savner klart språk, er det sjelden at saken er enkel. Selvsagt vil mange tekster bli klarere av å bli forenklet, og det finnes mange eksempler på at enkle budskap, slike som at *nødutgangen befinner seg to trapper ned*, kan forklares for komplisert. Men saken er oftest ganske kompleks, som i arvelovgivningen eller under en global pandemi, og da er det sjelden forenkling som gir klarhet.

Å forenkle utfylling av et skjema kan være nyttig, men det kan også frata oss muligheten for å forstå bestemmelsene som ligger til grunn. En skjema-utfylling som arter seg som avkryssing av en bingokupong, kan være enkel og lettvin, men neppe klargjørende.

Videre kan et helgekurs i klarspråk med øvinger i språklige omskrivninger og enkel nettsidedesign være en nyttig, men bare bitteliten, etappe på veien mot klarspråkkompetanse.

Klart språk i det offentlige er i det hele tatt ikke noe sesam-sesam som åpner alle porter mellom myndighetene og befolkningen. Det bygges av perspektiver, erfaringer, holdninger – og selvsagt ferdigheter.

2. Intet klart språk uten kontekst

Noen ganger, som på en TV-sendt pandemi-pressekonferanse, skal myndighetene tilsynelatende kommunisere med alle på én gang. Da er det viktig at de har et variert publikum i tankene, ikke som abstrakte målgrupper, men som mennesker i ytterst forskjellige livssituasjoner. Én og samme ytring vil virke ytterst forskjellig på Saima (45) på Stovner, Terje (75) i Hammerfest og Sofie (16) i Kvinesdal. Ytringen kan være klar for den ene, men uforståelig for de to andre. Noen ganger kan vi differensiere og kommunisere særskilt med de tre. Men ofte kommer vi langt med å bygge inn tenkte lesere i tekstene våre, slike som den italienske forfatteren og tenkeren Umberto Eco (1932–2016) kalte «Modellesere» med stor m, altså lesere-i-teksten som står modell for oss når vi skal forstå teksten på hensiktsmessig måte (12–14). Vi foregriper deres spørrende og svarende reaksjoner, omtrent

slik en annen stor tenker, russeren Mikhail Bakhtin (1895–1975) formulerte det (15).

«Kulturkonteksten» gjelder, slik antropologene har lært oss, felles normer, verdier og erfaringer. I Norge finnes det mange parallelle kulturkontekster, og de er alle i endring. «Situasjonskonteksten» (16) gjelder derimot de kommuniserendes virkelighet her og nå: Hva ønsker myndighetene å formidle, og hva søker publikum svar på? Også situasjonskonteksten er i stadig forandring, og vi kan selv forandre den gjennom måten vi ytrer oss på. Å kontinuerlig ta konteksten i betraktning er klarspråkets kanskje fremste kunst.

3. Klart språk har respekt for faglighet

Myndighetskommunikasjon er ikke troverdig hvis den ikke er faglig forankret. Svært mye av det myndighetene skal meddele er gjennomsyret av *juss*. Derfor må klarspråkmedarbeidere uten juridisk bakgrunn ofte sørge for samarbeid med dem som har slik kompetanse og selv tilegne seg noe juridisk tenkemåte – i tillegg til andre tenkemåter. Innen det store velferdsfeltet er *medisinsk* tenkemåte tilsvarende grunnleggende. En klarspråkmedarbeider som for eksempel ikke kan skille mellom sentrale begreper som forebygging, diagnose og behandling, vil sjelden kunne bidra til et klart helsespråk.

Men «faglighet» er ikke bare akademisk. I de aller fleste virksomheter finnes folk med yrkesfaglig kompetanse som er like viktig som den akademiske. I helsevesenet blir det ofte viktig at klarspråkmedarbeideren holder nær kontakt med for eksempel verne- og hjelpepleiere når tekster skal utformes.

På samme måte som en god leder i tillegg til lederkompetansen trenger faglig kunnskap om organisasjonen som skal ledes, må klarspråkmedarbeideren ha en dobbel kompetanse, kommunikasjonsfaglig og «faglig-faglig».

4. Klart språk er saklig

Utøvere av klart språk må holde seg til saken og ha en uskreven kontrakt med publikum om at det som ytres er sannferdig. Cato den eldre (234–149 f.Kr.) ga denne oppfordringen: «Hold saken fast, så kommer ordene av seg selv.» (Rem tene, verba sequentur). En fristende tanke, men slik er det ikke helt. Ytringen og saken blir skapt i et intimt samspill, og vi kan ofte «do things with words», slik den berømte språkfilosofen John Austin (1911–60) uttrykte det (17). Vi kan skape saken med ord, som når vi forsøker å beskrive et nytt sosialt fenomen. Eksempel: Høsten 2020 var det mange i utdanningssystemet som ble slitne. Da dette ble definert som «zoom fatigue», fikk

vi en ny måte å forstå fenomenet på. Men slik ny meningsdannelse innebærer ikke å skape fiksjoner.

Her skiller klarspråket seg fra reklamespråket eller det omdømmebyggende språket, som ikke går av veien for nettopp å bygge fiksjoner om produktets egenskaper eller organisasjonens fortreffelighet. Reklame og omdømmebygging er viktig, men slik aktivitet befinner seg utenfor klarspråkets domene (18).

Det nordiske begrepet «sakprosa» er i denne forbindelsen et godt begrep å tenke med fordi det både rommer respekt for saken og omsorg for prosaen (19). Men prosa-omsorg betyr ikke at språket – og alle de andre måtene å kommunisere på – skal være knusktørt eller fritt for poesi, fantasi og humor, slik vi skal vende tilbake til.

5. Klart språk er demokratisk

Diktatorer kan nok i en viss forstand kommunisere sine ordrer klart og entydig og få innbyggerne til å adlyde, men det er ikke denne klarheten vi bestreber i demokratiet. Her er det tvert imot om å gjøre å myndiggjøre innbyggerne eller å bygge deres «retoriske medborgerskap», for å bruke et relativt nytt fagbegrep som står sentralt i studiet *Klart språk* (20). I vårt samfunn er vi på samme tid brukere av offentlige tjenester og deltakere i demokratiet. Det betyr at klart språk *både* hjelper oss til å be om velferdsgoder, betale skatt på rett vis *og* til å gi oss muligheten til å stille oss kritisk til myndighetene og den rådende politikken. Klarspråkmedarbeideren bør se på seg selv vel så mye som folkets ombud som ledelsens tjener i kommunen, sjukehuset, direktoratet eller departementet. På samme måte som faglighet og kontekstbevissthet stiller store klar til klarspråkmedarbeideren, vil demokratiet kreve mer dialog, forklaring og drøfting enn diktaturet. Dette står bare tilsynelatende i motsetning til den tesen som kanskje lettest utløser myndighetenes begeistring:

6. Klart språk er effektivt

Når en etat kan melde om besparelser i millionklassen ved å kommunisere slik at publikum ikke lenger ringer eller skriver inn sine spørsmål, er det lett å skape leder-begeistring for klarspråk-tanken. Slike innsparinger finnes det en rekke eksempler på, og de kommer trolig oftest både etaten og dens brukere til gode (21). Men også den mer demokratisk motiverte delen av klarspråkarbeidet kan være effektiv fordi den vedlikeholder og styrker tilliten mellom myndigheter og befolkning. Denne tillitens betydning for innbyggernes atferd er ofte med rette trukket fram under pandemien. Mens det tidligere krevde ganske lange resonnementer for å overbevise om sam-

menhengen mellom klart språk, demokrati og økonomi, har pandemien gjort disse sammenhengene åpenbare for enhver: Har befolkningen grunn til å ha tillit til myndighetene, oppstår en tillit som gir atferd som kan oppheve pandemitidens økonomisk katastrofale restriksjoner.

7. Klart språk kan sikre rettssikkerheten

Rettssikkerhet innebærer blant annet at befolkningen er godt informert om sine rettigheter og plikter. Slik informasjon kan være kostbar, slik som når sjukehus skal sende ut brev til en mengde pasientgrupper med individuelle budskap og hvor retten til å klage på avgjørelser skal gjøres reell. Det er da fristende å lage systemer med et minst mulig antall varianter av standardbrev som kanskje langt på vei til og med er formulert ved hjelp av kunstig intelligens. Her kan hensynet til effektivitet komme i konflikt med hensynet til pasient- og rettssikkerhet. Brevene blir så standardiserte at de knapt passer for noen pasienter. Men det finnes mange studier som, i tråd med vårt tillit-argument, viser at folk aksepterer avgjørelser, også når de går mot deres interesser, dersom de oppfatter avgjørelsene som transparente og godt begrunnede (22). Denne aksepten og tilliten har så stor verdi, både samfunnsmessig og økonomisk, at et klart språk i rettssikkerhetens tjeneste betaler seg.

8. Det klare språket er sammensatt

Begrepet «sammensatte tekster» kom inn i den norske skolens læreplaner i 2006. På fagspråket snakker vi om «multimodale» tekster, som altså er tekster som er sammensatt av flere ulike måter å kommunisere på (19). Tekster har nok alltid vært sammensatte (23), tenk bare på forskjellen på en overskrift, en ingress og en brødtekst eller de riktig gamle bøkernes store og forseggjorte, ofte fargelagte førstebokstaver i hvert kapittel. Men med digitaliseringen har sammensattheten skutt fart. Det er sjelden vi i dag kommuniserer på én måte ad gangen. Å legge inn bilder, videosnutter, tabeller, lenker og navigasjonsmuligheter er noe de fleste av oss gjør til daglig, både i arbeid og fritid. I en slik virkelighet blir det naivt og tilbakeskuende å snakke om «klart språk» som bestående av bare skriftlige og muntlige ord og setninger. Klarspråkmedarbeideren må både kunne forstå og beherske noe langt mer enn verbalspråket.

9. Klart språk er korrekt

Det skriftlige verbalspråket er likevel, og vil fortsette å være, uunnværlig i nesten all myndighetskommunikasjon. Dette språket er avhengig av en viss normering for å kunne være effektivt og kontaktskapende på samme tid.

En tekst full av grammatikalske eller ortografiske normavvik svekker forståelsen hos leseren og hennes tillit til forfatteren (24). Derfor må enhver klarspråkmedarbeider kunne skrive i temmelig godt samsvar med gjeldende normer. «Temmelig» godt, fordi mange normer er under stadig forhandling. For eksempel er det mulig at regelen «komma etter innledende leddsetning» står for fall. Dette er en regel som herværende forfatter er en sterk tilhenger av, til foreløpig fortvilelse for mange av klarspråkstudentene, men som altså kanskje må oppgis. Et annet eksempel kan være faste uttrykk som er i ferd med å endre sin betydning, jf. «i forhold til» som mange av oss språkkonservative ønsker å reservere for noe som har med relasjoner å gjøre. Og hvor stort innslag det skal kunne være av emojis i en Facebook-melding fra en kommunal etat, er vanskelig å normere. Men den litt pedantiske fanen «korrekt språk» må holdes høyt, i hvert fall «temmelig» høyt.

10. Det klare språket kan være poetisk

Et saklig, faglig forankret, demokratisk og korrekt språk høres ikke særlig poetisk ut. Men det som er blitt kalt språkets poetiske funksjon (25) kan for det første gjelde lett sprelske uttrykk som det vi nettopp brukte, «den litt pedantiske fanen». En opphopning av slike uttrykk tjener neppe språkets klarhet, men de kan berike teksten i passende porsjoner. For det andre finnes det en utbredt misforståelse om at kortest mulige setninger med kortest mulige ord fremmer språkets klarhet. Tvert imot er det *variasjon* som appellerer til oss, enten vi kaller appellen poetisk eller bare stilistisk. For det tredje finnes det særlig viktige deler av tekstene vi skriver som fortjener særlig stilistisk-poetisk omsorg. I et foredrag jeg kalte «The Poetic Functions of Plain Language» på den internasjonale klarspråkkonferansen PLAIN i 2019, trakk jeg nettopp fram en slik viktig tekstdel: selve åpningen av USAs *Plain Writing Act* fra 2010.

Lytt til disse åtte ordene:

The purpose of this Act is to improve ...

Føl rytmen i kroppen når du leser setningen eller se for deg en dirigent i et orkester på starten av en symfoni:

The purpose of this Act is to improve ...

Rytmen: Ra-ta/ra-ta-ta-ta-ta/ Ra-ta-ta-ta!

Danserytmen har en transhistorisk appell – i alle fall i den vestlige verden med Shakespeares Stormen:

«But yet thou shalt have freedom; —so, so, so»

Legg også merke til lyden av musikken gjennom bokstavrimitet i setningen:

p: The purpose of this Act is to improve
s: The purpose of this Act is to improve»
(26).

Leseren vil ventelig spørre seg hva det nå er Obamas klarspråklov fra 2010 skulle forbedre. Svaret er: «... the effectiveness and accountability of Federal agencies to the public by promoting clear Government communication that the public can understand and use» (27).

Her er den poetiske funksjonen allerede på tilbaketog. Tenk hvis den hadde vært opprettholdt tvers gjennom åpningssetningen? *The Sense of Style*, heter en av Steven Pinkers bøker (28). Også klarspråkmedarbeideren bør dyrke denne sansen hos seg selv og sine kolleger.

Litteratur

1. Furu I. *En vegg av tekst. En kvalitativ intervjuundersøkelse av skjemaet Krav om ytelse ved fødsel og adopsjon (NAV 14-05.05)*. Masteroppgave. Oslo: Institutt for lingvistiske og nordiske studier, Universitetet i Oslo, 2011. <https://www.duo.uio.no/handle/10852/26876> (20.2.2021).
2. Seljeseth I. *Gratulerer, vi har avslått søknaden din om arbeidsavklaringspenger! – en studie av klarspråkarbeidet i NAV april til juli 2012*. Masteroppgave. Oslo: Institutt for lingvistiske og nordiske studier, Universitetet i Oslo, 2013. <https://www.duo.uio.no/handle/10852/38496> (20.2.2021).
3. Halstensgaard CD. *Hvordan kommunisere gjennom skreven tekst? En tekstvitenskapelig undersøkelse av tre brevmaler om særskilt språkopplering i Osloskolen*. Masteroppgave. Oslo: Institutt for lingvistiske og nordiske studier, Universitetet i Oslo, 2016. <https://www.duo.uio.no/handle/10852/55087> (20.2.2021).
4. From J. *Det medisinske pakningsvedlegget – begripelig for lekperson?* Masteroppgave. Oslo: Institutt for lingvistiske og nordiske studier, Universitetet i Oslo, 2013. <https://www.duo.uio.no/handle/10852/38997> (20.2.2021).
5. Heggedal J. *Klarspråk – fra prosjekt til daglig drift. En studie av klarspråkarbeidet i Helfo*. Masteroppgave. Oslo: Institutt for sosiologi og samfunnsgeografi, Universitetet i Oslo, 2016. <https://www.duo.uio.no/handle/10852/53111> (20.2.2021).
6. Carlsen SMB. *Klart lovspråk i helsepersonelloven? – Med vekt på en analyse av praksis fra Helsepersonellnemnda*. Masteroppgave. Oslo: Det juridiske fakultet, Universitetet i Oslo, 2018. <https://www.duo.uio.no/handle/10852/62533> (20.2.2021).
7. Berdal S. *Du har ikke rett til nødvendig helsehjelp i spesialisthelsetjenesten, men ta gjerne kontakt! En tekstlingvistisk analyse av fem venteliste-brev*. Masteroppgave. Oslo: Institutt for lingvistiske og nordiske studier, Universitetet i Oslo, 2019. <https://www.duo.uio.no/handle/10852/67790> (20.2.2021).
8. Segbø M. *Forutsatt forstått. Profesjonstekster om miljøterapi i psykisk helsevern*. Masteroppgave. Oslo: Institutt for lingvistiske og nordiske studier, Universitetet i Oslo, 2019. <https://www.duo.uio.no/handle/10852/73221> (20.2.2021).
9. Seljeseth I. *Klart språk og retorisk medborgerskap*. Doktoravhandling. Oslo: Det humanistiske fakultet, Universitetet i Oslo, 2021.

10. *Klart språk og medborgerskap*. Konferanse på Det juridiske fakultet, Universitetet i Oslo, 2019 (nettpresentasjon). <https://www.jus.uio.no/forskning/prosjekter/klarsprak/arrangementer/konferanser/klarsprak-medborgerskap/> (19.2.2021).
11. *Klart språk*. Nettpresentasjon av studieprogram, Institutt for lingvistiske og nordiske studier, Universitetet i Oslo, 2019. <https://www.hf.uio.no/studier/aktuelt/aktuelle-saker/2019/uio-starter-norges-forste-bachelorprogram-i-klarsp.html> (19.2.2021).
12. Eco U. *Lector in fabula. La cooperazione interpretativa nei testi narrativi*. Milano: Bompiano, 1979.
13. Eco U. *The Role of the Reader. Explorations in the semiotics of texts*. Bloomington: Indiana University Press, 1979.
14. Tønnesson JL. *Tekst som partitur eller Historievitenskap som kommunikasjon*. Dr.art.-avhandling. Oslo: Det humanistiske fakultet, 2004. <https://www.hf.uio.no/iln/personer/vit/retorikk-og-spraklig-kommunikasjon/fast/johanlto/index.html> (20.2.2021).
15. Bakhtin MM. *Spørsmålet om talegenrane*. Bergen: Ariadne, 1998 [1953–54]. <https://www.nb.no/items/4b3c39aef72bc187ee273f318eabd404?page=0> (20.2.2021).
16. Halliday MAK. «Situasjonskonteksten». I: Berge KL, Maagerø E, Coppock PJ, red. *Å skape mening med språk. En samling artikler av M.A.K. Halliday, R. Hasan og J.R. Martin*. Oslo: Cappelen Akademisk Forlag, 1998: 67–79. <https://www.nb.no/items/0c8daf92bee74a405d3a95abf528911f?page=67> (20.2.2021).
17. Austin JL. *How to do things with words. The William James lectures delivered at Harvard University in 1955*. Cambridge, Mass.: Harvard University Press, 1962.
18. Höög CN. Värdegrundstexter – ett nytt slags uppdrag för klarspraksarbetet? I: *Sakprosa* 2015; 7(2). <https://doi.org/10.5617/sakprosa.831>
19. Ledin P, Höög CN, Tønnesson JL et al. Den multimodala sakprosan. *Sakprosa* 2019; 11(4). <https://doi.org/10.5617/sakprosa.7072>
20. Villadsen L, Kock C. Rhetorical Citizenship. Studying the Discursive Crafting and Enactment of Citizenship. *Citizenship Studies* 2017; 21: 570–86. <https://doi.org/10.1080/13621025.2017.1316360>
21. Kreutzer I. Klart språk gjør pensjon enklere å forstå. *Finans Norge* 26.8.2016. <https://www.finansnorge.no/aktuelt/nyheter/2016/08/klart-sprak-gjor-pensjon-enklere-a-forsta/> (19.2.2021).
22. Tyler TR. Procedural Justice, Legitimacy, and the Effective Rule of Law. I: *Crime and Justice* 2003; 30: 283–357. <https://doi.org/10.1086/652233>
23. Tønnesson J. Alle tekster er sammensatte. *Norsklæringen* 2006; 30: 9–15.
24. Fjeld RV. *Skriv godt og riktig på jobben*. Oslo: Universitetsforlaget, 2017. <https://www.nb.no/items/223750522bb0147e5a9ed3d0ab9a40fc?page=0> (20.2.2021).
25. Jakobson R. Metalanguage as a Linguistic Problem. I: Jakobson R, Rudy S. *Selected Writings: 7, Contributions to Comparative Mythology; Studies in Linguistics and Philology, 1972-1982*. Vol. 7. Berlin; Mouton, 1985 [1956]. https://www.lacomunicazione.it/documenti/Jakobson_Metalanguage-as-a-linguistic-problem.pdf (20.2.2021).
26. Tønnesson J. *The Poetic Functions of Clair Language*. I: *PLAIN e-journal* 2020; 2: 28–30.
27. *Plain Writing Act*. Public Law 111–274 111th Congress, Washington D.C., 2010. <https://www.govinfo.gov/content/pkg/PLAW-111publ274/pdf/PLAW-111publ274.pdf> (20.2.2021).

28. Pinker S. *The Sense of Style. The Thinking Person's Guide to Writing in the 21st Century*. London: Allen Lane, 2014.

*Johan Tønnesson
johan.tonnesson@iln.uio.no
Institutt for lingvistiske og nordiske studier
Universitetet i Oslo
Postboks 1102 Blindern
0317 Oslo*

Johan L. Tønnesson er professor i sakprosaforskning ved Universitetet i Oslo.